



JOVES DE TOTS ELS PAÏSOS CATALANS PARTICIPEN UNA VEGADA MÉS EN LES TROBADES AMB LA CIÈNCIA

La ciència cita els joves

La novena edició de les Trobades amb la Ciència està en marxa. Els joves prenen contacte amb projectes de recerca i, al mateix temps, es produeix un treball conjunt entre joves procedents de tots els Països Catalans.

Xavier Duran

Des de l'any 1983, joves estudiants de BUP, COU i segon grau de Formació Professional participen en les Trobades amb la Ciència organitzades per la CIRIT —Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica de la Generalitat de Catalunya.

La idea és fomentar l'esperit científic entre aquests joves i, alhora, integrar-los en un projecte real de recerca. D'aquesta manera, prenen consciència de determinats problemes i coneixen la manera d'estudiar-los i solucionar-los.

Les trobades es realitzen sobre temes diversos, per bé que sovint hi ha una temàtica general que n'engloba alguns. En aquesta novena edició se celebraran dotze Trobades, d'una setmana de duració. Tenen lloc entre el 2 i el 22 d'aquest mes de juliol. El tema comú a la majoria d'encontres és el de l'energia.

Tot i que s'han realitzat trobades arreu dels Països Catalans, enguany totes tenen lloc al Principat. Cada localitat acull un encontre que estudia un tema adient a l'escenari on se celebra. Així, a Manresa, a la comarca del Ba-

ges, els joves estudiaran els lignits i el seu aprofitament per a obtenir-ne energia. Al mateix temps, podran visitar algunes mines i conèixer el funcionament d'una central tèrmica, amb els seus avantatges i inconvenients. Tarragona sembla l'escenari adient per estudiar la indústria petroquímica. La trobada té com objectiu que els joves coneguin el procés d'obtenció de productes derivats del petroli i al mateix temps, els perills que comporta que aquestes indústries estiguin a la vora de zones molt poblades. Una altra trobada, a Tremp —Pallars Jussà— donarà a conèixer la utilització de l'energia hidràulica i l'evolució històrica d'aquest tipus de centrals.

Però els joves també tindran oportunitat de conèixer energies alternatives. Al Solsonès hi ha moltes masies aïllades que no disposen de subministrament elèctric. Algunes d'aquestes cases han de buscar la seva pròpia font. La trobada de Sant Llorenç de Morunys tindrà com a objectiu estudiar quins sistemes es fan servir —energia eòlica, solar, hidràulica— i quins problemes o avantatges se'n deriven.

A Caldes de Montbui —Vallès Occidental— s'estudiarà l'energia obtinguda a partir de residus orgànics.

D'aquests residus s'obté un gas combustible —el biogàs—. Altres trobades tindran temes més generals, com l'anàlisi de l'energia absorbida i despresada per diversos ecosistemes —El Port de la Selva, Alt Empordà—, l'estudi del Sol, font de totes les energies que hi ha a la Terra —Esterrí d'Aneu, Pallars Sobirà— o l'energia creada a l'atmosfera, on es creen núvols i tempestes —Veciana, Anoia.

Finalment, hi ha trobades que ja no toquen el tema energètic. A Blanes —La Selva— es crearà un programa de teledetecció. A Sant Feliu de Pallerols —la Garrotxa— els joves coneixeran mètodes per a mesurar la capacitat d'un estany, la velocitat del vent o les distàncies topogràfiques. A Puigcerdà —la Cerdanya— es farà un estudi geològic del Pirineu.

Varietats dialectals

Una altra trobada que es repeteix cada any, tindrà com a objectiu conèixer les diferents formes dialectals del català. Aprofitant la presència de joves de tots els Països Catalans, s'analitzaran la unitat i la varietat de la llengua en una cultura que tendeix a l'homogeneïtzació.



A l'esquerra, Globus sonda per a estudis meteorològics. Al centre, anàlisi química de terres. A la dreta, anàlisi del moviment de terres al Delta de l'Ebre.

De les trobades solen sorgir llibres, que després la CIRIT reparteix entre les escoles que hi han enviat participants. En el cas de la llengua, es va editar fa un temps un acurat llibre titulat *Coneguem els nostres parlars*, realitzat a partir d'una trobada celebrada el 1984 a Tortosa. S'hi exposa la varietat dialectal del català, a partir d'estudis fonològics i de qüestionaris presentats a gent de diverses ciutats de tots els Països Catalans, analitzant les varietats de vocabulari i fonètiques.

Aquestes trobades amb la ciència tenen un doble valor. D'una banda, els joves s'acosten a problemes reals, ja que se'ls integra en projectes de recerca que s'estiguin desenvolupant. Per tant, veuen la utilitat del treball d'investigació i com s'ha d'enfocar un determinat problema per a donar resposta a les necessitats de la societat. Sota el guiatge de 60 investigadors que treballen a la universitat o en centres de recerca i de 24 monitors —estudiants de primers cursos de carrera, que han estat abans, sovint, participants a les trobades—, més de 300 joves tenen un primer contacte amb el treball científic real.

D'altra banda, s'estableix una col·laboració entre entitats de tots els Països Catalans. Col·laboren amb la CIRIT: Acció Cultural del País Valencià, l'Obra Cultural Balear, l'Institut d'Estudis Eivissencs i el Consell Interinsular de Menorca. Aquestes entitats donen ajudes perquè joves del País Valencià i de les Illes, com també de la Catalunya del Nord, puguin parti-

cipar en les trobades. En canvi, no hi ha acords amb la Generalitat valenciana o amb el govern balear. També, les universitats solen deixar les seves instal·lacions si el seu ús es fa necessari.

Joves de tots els Països Catalans

Aquesta extensió de l'experiència a la resta de Països Catalans és valorada molt positivament. Per a Eliseu Climent, president d'Acció Cultural, «és l'experiència intel·lectual més reeixida, si més no de cara als valencians». Són diverses les raons que expliquen aquest èxit. D'una banda, l'organització és gairebé perfecta. Està molt ben estudiada l'adaptació de les experiències a l'edat dels participants. Es pot dir que, didàcticament, l'experiència és totalment positiva pel que fa als coneixements adquirits pels joves.

D'altra banda, ni a València ni a les Balears es realitza cap experiència semblant. Fins i tot, sembla que és una experiència única a Europa. Per això les institucions esmentades tenen interès perquè els joves hi puguin participar. I així s'acompleix un altre objectiu: quan valencians, mallorquins, lleidatans, rossellonesos, barcelonins o eivissencs treballen junts uns dies, tornen amb una consciència clara de pertànyer a un àmbit cultural i nacional, sense que ningú els hagi hagut d'explicar res.

El paper d'aquestes institucions és de fer només de corretja de transmissió.

La CIRIT és qui dona a conèixer les places disponibles que s'omplen amb els joves que, per les seves aptituds, més profit poden treure d'aquestes trobades. La CIRIT dona beques per a la trobada lingüística, si bé els joves poden assistir a d'altres trobades. Acció Cultural, Obra Cultural Balear i les altres entitats cobreixen també una part de les despeses, amb la qual cosa la quantitat que ha de pagar cada jove és molt petita.

En la societat actual, els científics s'han d'esforçar per donar resposta a totes les necessitats, siguin energètiques o de qualsevol altre tipus. Però sovint hi ha una distància excessiva entre la recerca i allò que coneix el ciutadà. Quan aquests joves s'integren en projectes en desenvolupament, es trenca aquesta barrera separadora. Al mateix temps, es poden despertar vocacions científiques. És molt habitual que els joves repeteixin l'experiència. Al mateix temps, el fet que molts monitors hagin estat abans participants, demostra l'atractiu que aquests encontres tenen. I la participació dels investigadors —mai no es parla de professors— acaba de relacionar l'activitat dels joves amb la realitat de la recerca.

La demanda és sempre superior a la quantitat de joves que poden assistir a les trobades. Seria interessant que aquesta activitat es pogués ampliar, fins i tot a un àmbit internacional, per tal que es produís un interessant intercanvi entre joves de diferents cultures, que coneixerien així maneres diverses de treballar en el camp científic. □